

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ  
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**



**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ  
науково-практичної конференції  
з міжнародною участю**

**БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРІВ  
ТА ПРОВІЗОРІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ  
СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я  
(online формат)**

Генеральний інформаційний партнер –  
платформа «Аксемедін»

**Конференцію внесено до Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів  
і науково-практичних конференцій МОЗ та НАМН України**

**09 жовтня 2020 року  
Київ**

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ  
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

**БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРІВ  
ТА ПРОВІЗОРІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ  
СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

**Матеріали науково-практичної конференції  
з міжнародною участю  
(online формат)**

*Електронне видання*

**Київ - 2020**

УДК: 614.25:615.1:378.22.001.73

Безперервний професійний розвиток лікарів та провізорів в умовах реформування системи охорони здоров'я (9 жовтня 2020 року). МОЗ України, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.- Київ : НМАПО імені П. Л. Шупика, 2020.- 495 с.

До збірника увійшли тези доповідей, що містять теоретичні та практичні результати наукових досліджень і розробок учасників науково-практичної конференції, присвячені питанням світових тенденцій безперервного професійного розвитку лікарів і провізорів; реформи системи підготовки медичних кадрів; сучасних технологій у системі підготовки медичних і фармацевтичних кадрів; сучасних інформаційних технологій у медичній освіті; питанням віртуалізації освіти; актуальним психологічним проблемам лікарів і провізорів на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я; педагогіко-психологічним аспектам підготовки лікарів і провізорів та збереженню здоров'я соціуму; психологічним аспектам діяльності лікаря в кризових ситуаціях (зокрема, в умовах пандемії COVID-19); етико-правовим проблемам і пріоритетам розвитку медичної та фармацевтичної освіти; правовим та етичним аспектам реформування системи охорони здоров'я; розвитку галузі охорони здоров'я в контексті правової системи України.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за науковий та літературний зміст опублікованих матеріалів несуть їхні автори. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Збірник матеріалів підготовлено до друку кафедрою педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Електронний варіант збірника розміщено на сайті НМАПО імені П.Л. Шупика за посиланням: [https://nmapo.edu.ua/zagruzka2/CPD\\_conference\\_NMAPO\\_2020.pdf](https://nmapo.edu.ua/zagruzka2/CPD_conference_NMAPO_2020.pdf).

При передруку публікацій посилання на збірник обов'язкове.

**Редакційна колегія:**

**Вороненко Юрій Васильович**

*ректор НМАПО імені П. Л. Шупика, академік НАМН України, доктор медичних наук, професор (голова редакційної колегії)*

**Вдовиченко Юрій Петрович**

*перший проректор НМАПО імені П. Л. Шупика, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор,*

**Бабінцева Лариса Юріївна**

*декан факультету підвищення кваліфікації викладачів, доктор біологічних наук, кандидат фармацевтичних наук, доцент*

**Краснов Володимир Володимирович**

*завідувач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, кандидат педагогічних наук, професор*

**П'янківська Людмила Володимирівна**

*старший викладач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика, кандидат психологічних наук*

**Юрковська Лідія Геннадіївна**

*старший викладач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика*

Доступ до відеоматеріалів конференції відкритий за посиланням:



<https://youtu.be/4dkAYSiXm28>

## ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

### *Голова:*

**Вороненко Юрій Васильович** – ректор НМАПО імені П. Л. Шупика, академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України

### *Заступник голови:*

**Краснов Володимир Володимирович** – завідувач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, кандидат педагогічних наук, професор

### *Члени комітету:*

**Вдовиченко Юрій Петрович** – перший проректор НМАПО імені П. Л. Шупика, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений лікар України

**Толстанов Олександр Костянтинович** – проректор з науково-педагогічної роботи НМАПО імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України

**Бабінцева Лариса Юріївна** – декан факультету підвищення кваліфікації викладачів, доктор біологічних наук, кандидат фармацевтичних наук, доцент

**П'янківська Людмила Володимирівна** – старший викладач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика, кандидат психологічних наук

**Юрковська Лідія Геннадіївна** – старший викладач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика

**ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ**

**П'янківська Людмила Володимирівна** – старший викладач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика, кандидат психологічних наук

***Модератор:***

**Краснов Володимир Володимирович** – завідувач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, кандидат педагогічних наук, професор

***Співмодератор:***

**Юрковська Лідія Геннадіївна** – старший викладач кафедри педагогіки, психології медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика

## АКТУАЛЬНІСТЬ РЕФОРМИ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ЛАБОРАНТІВ: РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Сергієнко Л.**

*к.м.н. асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики НМАПО імені П.Л. Шупика*

**Колядінцев В.**

*аспірант кафедри клінічної лабораторної діагностики НМАПО імені П.Л. Шупика*

**Клименко В.**

*д.м.н. проф., завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики НМАПО імені П.Л. Шупика*

**Україна**

<https://orcid.org/0000-0002-2551-7642>

На сьогоднішній день залишається актуальною проблема навчання персоналу медичних лабораторій, а саме набуття ними професійних навичок, компетенцій та «soft skills». Навчання персоналу широко обговорюється як в Україні [1-6] так і країнах Європейського союзу та Сполучених штатах Америки [7-11].

**Ключові слова:** Лікар-лаборант, освіта, інтернатура.

**Мета.** Проаналізувати сучасну систему підготовки лікаря-лаборанта та висвітлити ризики та перспективи в освіті лікарів-лаборантів.

**Матеріал.** Стосовно законодавчої частини, в довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників [5] наведені завдання, обов'язки та що повинен знати лікар-лаборант, яким компетенціям повинен відповідати лікар-лаборант, щоб здійснювати свою практичну діяльність. Проте вони є застарілими та не відповідають дійсності. Так, в довіднику не наведені вимоги щодо вміння інтерпретувати результати лабораторного дослідження, знань внутрішнього та зовнішнього якісного контролю, впровадження стандартів, тощо.

На даному етапі єдиним шляхом вирішення невідповідності між компетенціями ми, які прописані законодавчо і вимагає ринок праці є освітні програми (ОП) по яким навчаються майбутні лікарі-лаборанти. Але і тут не все однозначно, так як отримати сертифікат лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Лабораторна діагностика» для здійснення лікарської практики можна двома шляхами (схема 1).

Перший шлях починається з навчання у медичному закладі вищої освіти (ЗВО) третього або четвертого рівня акредитації. Так студент навчається 6 років за спеціальністю «Медицина» або «Педіатрія», відповідно складає Крок1 та Крок 2, Державні іспити, ЄДКІ, отримує диплом «Спеціаліста» з кваліфікацією «Лікаря» (повна вища освіта), після чого, проходить 1 рік інтернатури на кафедрі клінічної лабораторної діагностики вищого медичного навчального закладу та отримує сертифікат лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Лабораторна діагностика» після чого може займатися лікарською практикою.

Другий шлях починається з навчання у ЗВО першого рівня акредитації або структурному підрозділі вищого навчального закладу третього або четвертого рівня акредитації. Студент вчиться 4 роки за спеціальністю «Лабораторна діагностика» і, здавши Крок1 та іспит, отримує диплом «Бакалавра» з кваліфікацією «Лаборант» (середня спеціальна освіта). Після чого може вступити в магістратуру ЗВО третього або четвертого рівня акредитації за спеціальністю «Лабораторна діагностика» здає Крок 2, захищає магістерську роботу, отримує диплом «Спеціаліста» з кваліфікацією «Лікаря-лаборанта» (повна вища освіта). Після чого, також, проходить 1 рік інтернатури на кафедрі клінічної лабораторної діагностики та отримує сертифікат «Лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Лабораторна діагностика» і може займатися лікарською практикою.

У підсумку ми отримуємо на ринок праці спеціалістів з лабораторної діагностики за двома різними освітніми програмами (ОП), як в першій так і в другій є свої позитивні та негативні сторони. Відповідно до першого шляху спеціаліст недостатньо кваліфікований саме з клінічної лабораторної діагностики (лабораторної медицини). Так, як вивчити за 1 рік інтернатури багато біохімічних, гематологічних та загально-клінічних методів дослідження, набрати необхідну кількість практичних навичок для формування власне професійних навичок, вміти проводити внутрішній і зовнішній контроль якості не є можливим. в деяких медичних ЗВО третього або четвертого рівня акредитації є вибіркові дисципліни з лабораторної діагностики або лабораторна медицина включена як розділи клінічної лабораторної діагностики в основному інших клінічних дисциплін.

Що до лікарів-лаборантів, які навчаються за другим шляхом, ОП складені таким чином, що вони починають вивчати лабораторну діагностику власне ще з бакалаврату, багато хто з цих студентів, навчаючись в магістратурі, вже може працювати лаборантом в медичній лабораторії і відповідно вони є більш підготовленими з лабораторної діагностики. Але вони не проходять таку кількість клінічних дисциплін, як лікарі-лаборанти з першого шляху, що в свою чергу відображається на знаннях про клінічну симптоматику при ураженні різних систем організму.



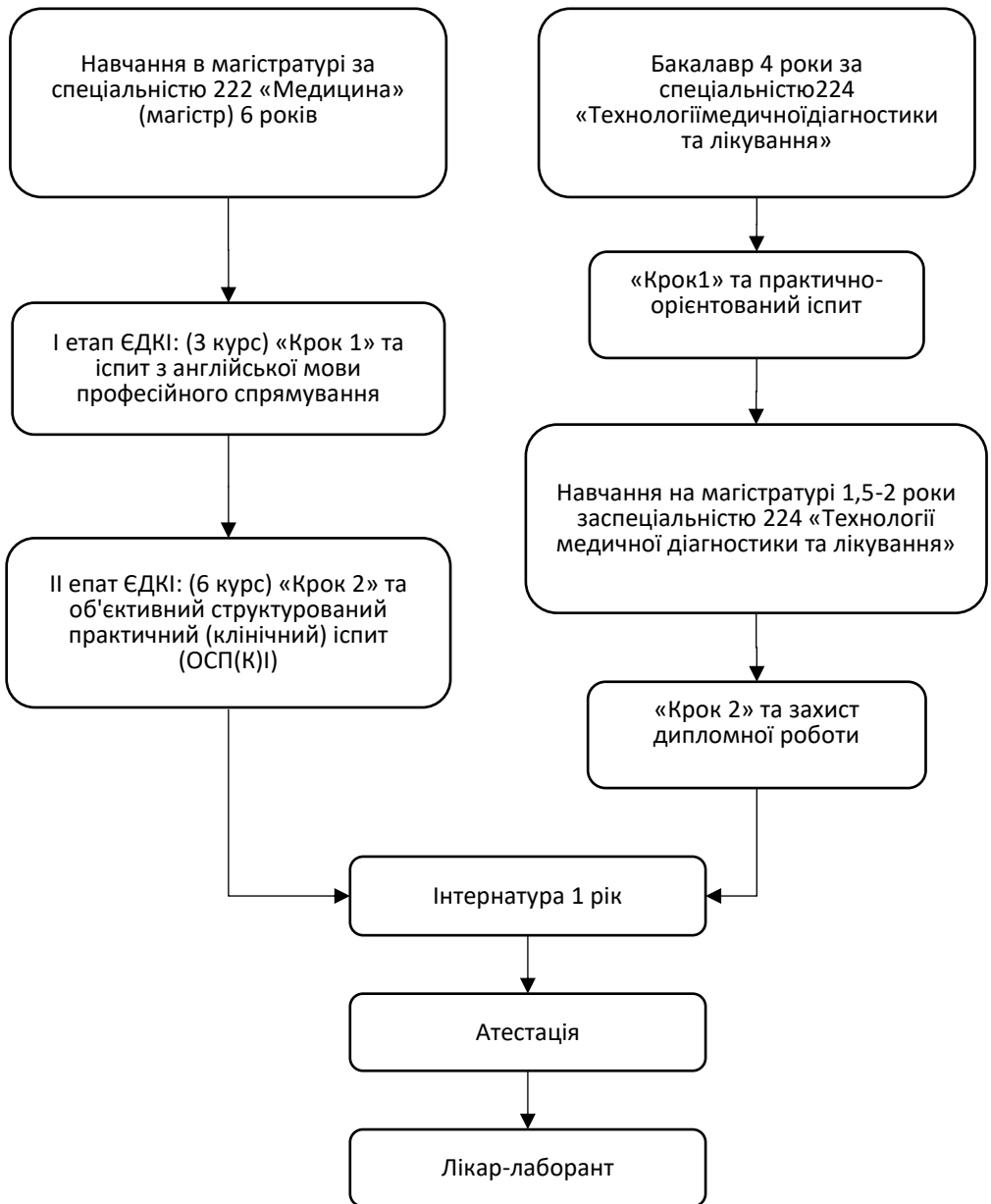


Схема 1. Навчання та підготовка лікаря-лаборанта

Висновок. Сучасні компетенції законодавчо-нормативної бази не відповідають ринку праці та рекомендаціям міжнародних стандартів. Інтернатуру за спеціальністю «Лабораторна діагностика» проходять магістри з різними компетенціями. Попри зміни в навчанні спеціалістів лабораторної медицини, рівень їх кваліфікації залишається недостатнім для відповідності міжнародним вимогам. Можливим варіантом вирішення даної невідповідності є або збільшення навчання в інтернатурі, або запровадження резидентури з лабораторної медицини.

### **Список використаних джерел**

1. Плеш, І. А., Кшановська, Г. І., Хомко, О. Й., Борейко, Л. Д., Макарова, О. В. (2014). Сучасні можливості клінічної лабораторної діагностики. Буковинський медичний вісник, Т. 18, (1(69)), 147–150.
2. Кліщ, І. М., Марущак, М. І., Криницька, І. Я. (2012). Особливості кредитно-модульної системи навчання студентів стоматологічного факультету з дисципліни "Клінічна лабораторна діагностика". МЕДИЧНА ОСВІТА : Наук.-практич. Журнал, (4) 59–61.
3. Заблоцька, І. М. (2016). Предметні компетенції з аналітичної хімії майбутніх бакалаврів лабораторної діагностики. <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/21873>
4. Черних, В. П., Гриценко, І. С., Залюбовська, О. І., Огарь, С. В., Набока, О. І. (2012). До питання підготовки магістра з лабораторної діагностики. Медична освіта, 198–199.
5. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників (ред. від 12.07.2018). (2018). Охорона здоров'я. (78).
6. ДСТУ EN ISO 15189:2015. UEMS European Training Requirements Laboratory Medicine 2016. (15).
7. Henrique Reguengo. (2013). Evolution of laboratory medicine: the example of Portugal. Вилучено з [http://www.becom.be/Trainance/EFLM/15h48\\_35\\_053/Capsule/2Videos.html](http://www.becom.be/Trainance/EFLM/15h48_35_053/Capsule/2Videos.html).
8. The EFLM European Syllabus for post graduate training for Specialists in Laboratory Medicine. (2018). version 5.
9. UEMS European Training Requirements Laboratory Medicine 2016. (15).
10. Гильманов, А. Ж., Сяляхова, Р. М., Ахмадулина, Ю. А., Титова, Т. Н. (2009). О подготовке интернов по специальности "Клиническая лабораторная диагностика". Лабораторная медицина в свете Концепции развития здравоохранения России до 2020 года : тр. науч.-практич. конф. 28 сентября, 2009, Москва, Россия.